

مذکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه (۵) اردیبهشت‌ماه ۱۳۴۷

فهرست مطالب :

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲- بیانات قبل از دستور- آقایان: حی - دکتر المونی - دکتر بیت‌منصور - اردشیر جانی .
- ۳- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون بهداری راجع به تربیت مامای روستائی و ارسال به مجلس سنا .
- ۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله تیمسار معاون وزارت جنگ .
- ۵- طرح و تصویب يك فوریت لایحه الغاء معالمت مشولین مازاد بر احتیاج والحق موادی به قانون خدمت نظام وظیفه و اصلاح خدمت نظام وظیفه مشولین فارغ التحصیل دیپلمه به بالا .
- ۶- طرح و تصویب گزارش کمیسیون امور خارجه دائر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی راجع به اصلاح ماده ۲۸ از اصل هفتم کمیته امنیت در ایالتی مربوط به قرارداد سازمان مشورتی در یانوردی بین نذل و ابلاغ بدولت .
- ۷- طرح و تصویب گزارش کمیسیون اقتصاد دائر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی راجع به عنوان سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی و ارسال بمجلس سنا .
- ۱۱- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون نظام راجع به عنوان سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی و ارسال بمجلس سنا .
- ۱۲- طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع به اصلاح ماده ۹۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی و ارجاع مجدد به کمیسیون .
- ۱۳- قرائت گزارش کمیسیون رسیدگی بسؤالات راجع به سؤال آقای دکتر فریور در مورد توتون و غله در آذربایجان و کردستان و خاتمه یافتن موضوع سؤال ایشان .
- ۱۴- تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه .

مجلس ساعت نه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود (بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

آموزگار - زر گرزاده - مجد - مریدی - خانلر فراچولو - دکتر عظیمی - دکتر اسفندیاری - دکتر رشتی - دکتر صدر - دکتر غنی - رامبد - دکتر هوا کیمیان - دکتر مهدب - دانشمند - دهبیم - کاسمی - مهندس کیا - جووری - معظمی - مهندس معینی زند - دکتر خطیبی - بانو دکتر دولتشاهی - مهندس برومند

غائبین با اجازه - آقای :

کریم بخش سعیدی

غائبین مریض - آقایان :

مسعودی - عامری - اولیاء - بهادری - دکتر بگانی - توسلی - دکتر صاحبم - ایلمخانی پور - سلیمانی کاشانی - دکتر ضیائی

۲ - بیانات قبل از دستور آقایان : حی - دکتر المونی -

دکتر بیث منصور - ارسنجانی

رئیس - نطقهای قبل از دستور را شروع میکنیم آقای لطف الله حی تشریف بیاورید

لطف الله حی - با اجازه مقام ریاست بطوریکه همکاران محترم استحضار دارند بزرگترین کنفرانس جهانی بعد از جنگ بین المللی اخیر یعنی کنفرانس حقوق بشر در کشور ما به ریاست والا حضرت شاهدخت اشرف یهلوی تشکیل گردیده است

تشکیل این کنفرانس جهانی با شرکت نمایندگان ۱۲۳ کشور در پایتخت ایران از چند جهت درخور توجه است اولاً انتخاب تهران برای محل کنفرانس که موضوع بحث آن درک ارزش انسانی و احترام به آزادی و حقوق طبیعی و

افزایش نکرده و نخواهد کرد این شیوه مرصبه همواره از طریق شاهنشاهی ایران رعایت گردیده و یکی از اصول مدن مفاهیم فکری ملت ایران بوده است (صحیح است) و نهان شمرای نامدار ایران از قبیل سعدی و فردوسی و بزرگان همه مشحون از تراوش فکر بزرگ انساندوستی بیاند (صحیح است)

من به عنوان یک نماینده مجلس ایران احساس غرور و افتخار میکنم وقتی مشاهده مینمایم که شاهنشاه محبوب بزرگ ما نه تنها کمر همت بر پیشرفت امور اقتصادی و خدای ایران بسته و رهبری انقلاب سفید شاه و مردم را بعهده گرفته اند بلکه مانند شهر یاری بزرگ تاریخ بشر بشر دوستی و احساسات عالیه انسانی ملت ایران را در جهان بوده و این رسالت بزرگ تاریخی را بعموم جهان اعلام فرموده و سر مشق و نمونه یک رهبر انساندوست بجز خواه و صلح و صفا شناخته شده اند (صحیح است)

من امیدوارم که کنفرانس حقوق بشر در کارهای مردمی و مؤید باشد و یکبار دیگر کشور ما در راه وصول به آرمانهای مقدس شری مصدر خدمت گردد (احسن است) رئیس - آقای دکتر المونی تشریف بیاورید

دکتر المونی - جناب آقای رئیس همکاران معظم بسیار متفخر هستم امروز در باره یک مطلب بسیار مهم کسی که از نظر میهن ما بسیار اهمیت دارد در این منحنی مطالبی بعرض برسانم تشکیل کنفرانس حقوق بشر در تهران که با فرمایشات شاهنشاه بزرگ ما اقتضای افتخاری دیگر بر تاریخ افتخارات میهن ما اضافه کرده است (صحیح است) در سالن جدید مجلس شورای ملی برای اولین بار یک کنفرانسی تشکیل شده است که چشم ما را بر جهان به این کنفرانس دوخته شده و تصمیماتی که در اینجا اتخاذ خواهد شد با سر نوشت فرد فرد ملل جهان تا ابد دارد (صحیح است) دنیای ما امروز شقیقه است و بخاطر صلح تلاش میکنم، جنگ های امروزی و خانمانسوز گروهی از مردم جهان ما را غمگین کنیده است امروز همه آرزو مندند با تصمیماتی که گرفته میشود بشر از این جنگ ها و بدبختی ها بیرون بیاید، فرمایشات شاهنشاه بزرگ ما هنگام

افتتاح این کنفرانس ایراد در سراسر جهان بخش شده است یکی از عالی ترین پیامهای جهانی بشمار آمده و بیش از پیش قابل توجه و دقت است و بار دیگر نشان داد که شاهنشاه ما پیامبر صلح بوده و نه تنها در ایران بلکه بهر کجا که میروند حافظ و نگهبان و منادی صلح هستند (صحیح است) شاهنشاه فرمودند « تا به امروز حقوق بشر فقط مفهوم مساوات افراد را از لحاظ سیاسی و قضائی داشت ولی در دنیای ما دیگر حقوق سیاسی بدون حقوق اجتماعی، عدالت قضائی بدون عدالت اجتماعی و بالاخره دمو کراسی سیاسی بدون دمو کراسی اقتصادی مفهوم واقعی ندارد

در چنین شرایطی پیشرفت واقعی تمدن زمان مادر گسستن روز افزون این قید و بند هائی است که در طول قرون از جانب اقلیتهای ممتاز بردست و پای اکثریت های کمابیش محروم اجتماع نهاده شده است این فرمایش شاهنشاه ما که در حقیقت تر مهمی است برای نجات اکثریت مردم جهان در همه جای دنیا با استقبال شدیدی روبرو شده است و همه بشاهنشاه ما درود آفرین میفرستند که این چنین حافظ حقوق ملل جهان هستند (احسن است) شاهنشاه و رهبر انقلاب سفید ما نه تنها در داخله مملکت بیعدالتی های اجتماع را از بین بردند و همه ما امروز شاهد تساوی های مختلف در کلیه شؤون اجتماعی هستیم بلکه در جهان امروز بزرگترین حقوق انسانها هستند بیاید تاریخ را ورق بزنیم و به بیستم در چند سال پیش چه وضعی داشتیم و امروز چه وضعی داریم امروز کلیه افرادی که در این مملکت زندگی میکنند از حقوق مساوی بهره مند هستند کشور ما همانطور که شاهنشاه در پیام خود اشاره فرمودند در زمان کورش کبیر اولین بنیانگذار حقوق بشر بوده است شاهنشاه بزرگ ما که وارث بحق شاهنشاهی ایران هستند در حفظ و حراست این حقوق همیشه تلاش میفرمایند و افکار و اندیشه های شاهنشاه ما آنچنان جهلنگور شده است که امروز یکی از بزرگترین بنیادین صلح شاهنشاه آریامهر هستند (صحیح است - احسن است) شاهنشاه در قسمت دیگری از فرمایشات خودشان اشاره فرمودند :

« تا زمانی که شرایط لازم برای استفاده تمام مردم از مواهب پیشرفت های علمی وقتی فراهم نشده است ،

بیم آن میرود اجرای اصولی که در اعلامیه جهانی حقوق بشر قید گردیده در بسیاری از نقاط جهان در یونان فراموشی بماند. بنابراین ضروری است که به این وضع جدید وقوف و اعتقاد کامل پیدا کنیم و اصول گذشته را بدور افکنیم. به عبارت دیگر هدف عالی ما یعنی اجرای همه جانبه و بدون قید و شرط حقوق بشر تنها در صورتی بطور کامل قابل تحقق است که مسائل را منحصر از نظر مقتضیات زمان آینده مورد نظر قرار دهیم.

امروز همانطور که شاهنشاه آریامهر اشاره فرمودند مقتضیات ماودنیای ما با ۲۰ سال پیش که اعلامیه جهانی حقوق بشر تصویب شد تفاوت بسیار کرده است، انسانهای امروز خواهان حقوق بیشتری هستند نه تنها در داخل واحد جغرافیائی خویش بلکه هر انسانی امروز آرزو میکند در سراسر جهان به این حقوق انسانی احترام گذاشته شود و کسانی که بخواهند بحقوق انسانهای دوره ما تجاوز کنند در دنیای ما محکوم به زوال و نابودی هستند (صحیح است) در قسمت دیگر شاهنشاه فرمودند:

« اگر چه ما همیشه باصولی که در اعلامیه حقوق بشر قید شده بدیده احترام مینگریم ولی در عین حال ضروری است که این اصول را با مقتضیات زمان تطبیق دهیم و بر اساس آن تنظیم کنیم. شرایط زندگی سیاسی و مادی بشر از ۲۰ سال قبل تا با امروز دائماً در تغییر بوده و این شرایط خواهد ناخواه در مفهوم حقوق بشر تأثیر میبخشد»

ما از نزدیک شاهد هستیم و میبینیم در کشور ما نمایندگان ۱۲۳ کشور مختلف دنیا با داشتن رژیمهای مختلف و اختلافات زیاد از نقاط مختلف دنیا در زیر یک سقف اجتماع کرده اند و در تهران در یک سالن همه یک صدا میخواهند حقوق انسانهای عصر ما را تأمین بکنند بر اساس اندیشههایی که شاهنشاه ما کرازا اعلام فرموده اند اینها نیز مدافع حقوق انسانها هستند ولی ما ملت ایران که همیشه کشورمان مرکز پیدآلهای انسانی بوده و انسانهایی که در این کشور هستند با داشتن هر رنگ و نژاد و مذهب از حقوق مساوی برخوردار هستند و هیچگونه اختلاف در این مملکت از لحاظ رنگ و نژاد وزن و مرد

وجود ندارد (صحیح است) و همه از حقوق مساوی برخوردار هستند و ما خواهان آن هستیم که این حقوق همه کشورهای جهان تعمیم پیدا کند (صحیح است) احسن مطلبی که لژ نظر ما بسیار مهم است در بابی که آقای اوتانت دبیر کل سازمان ملل متحد در هلند دادند همه نمایندگان کشورهای شرکت کرده بودند همین گروه کثیری از دیپلماتها و ایرانیان هم بودند یعنی که آنجا بود بنده توفیق پیدا کردم با چند نفر از آنها صحبت کنم رئیس یکی از هیئت های نمایندگان ضمن صحبت جمله ای گفت که بنظر من از نظر این در تاریخ ما بسیار اهمیت دارد، او می گفت امنیت ثبات و آرامش فوق العاده ای که در ایران من بخصوص اعتقاد ملل دنیا بصلح جوئی و بشر دوستی شاهنشاه ایران که مورد تأیید همه ملتهاست (صحیح است) و اجرای یک سلسله برنامه های وسیع انقلابی که در از بین بردن کلیه بی عدالتیها در کشور شما اجرا شده از نکاتی بود که موجب شد تمام ملل دنیا به این خفیه توجه نمایند که ایران یک کشور صلح دوستی است و وفادار ایران یک رهبر عالیقدر و بشر دوست و صلح جوست که شب و روز برای حفظ صلح در جهان تلاش میکند بهمین جهت همه نمایندگان علاقمند بوده و هستند در یک چنین کشوری با یک چنین موقعیتی کثیری بین المللی حقوق بشر تشکیل بشود، او میگفت خود ما احساس میکنیم و میبینیم که امروز نمایندگان ۱۳۳ کشور که بعضی از آنها در میدانهای جنگ روبروی هم قرار گرفته اند در یک کشور امنی مثل ایران در یک کنفرانس جمع شده اند و حرفهایشان را میزنند و این نشان میدهد که اینجا یک مملکت امن و آرام و صلح است همه ملل علاقمند هستند که اگر کنفرانس من در یک واحد جغرافیائی تشکیل بشود، برای ما هم اعتبار است که یک چنین کنفرانس مهمی که باید گفت از این کنفرانسهای بعد از جنگ دوم جهانی است در کشور ما تشکیل میشود و بدیهی است که مذاکران و مطالب طرح شده در این کنفرانس موجب تعجب و صلح در دنیا خواهد شد و افتخار بیشتری بر آنجا

ایران اضافه خواهد کرد (صحیح است) از جمله مطالبی که مورد اشاره شاهنشاه بزرگ ما در کنفرانس حقوق بشر قرار گرفته است این جمله است که فرمودند « شکاف بین ملل نرود و ملل در حال توسعه که دائماً روبروئی است یکی از عظیمترین موانعی است که در راه اجرای کامل حقوق بشر وجود دارد» این واقعاً یک مطلب اساسی است امروز در دنیا این وضع غیر قابل تحمل شده، امروز در بعضی از ممالک پیشرفته با صنعتی با تجهیزات دیگر در آمد سرانه ۳۰۰۰ تا ۳۵۰۰ دلار رسیده و بعضی ممالک هم در آمد سرانه از ۵۰ دلار کمتر است و بازر در این ممالک پیشرفته تلاش میشود که در آمد سرانه را از این هم بالاتر ببرند آن هم از طریق منابع ثروت ممالک در حال توسعه و در حقیقت این یک چیزی است که بصورت استعمار در ادوار گذشته وجود داشته و امروز هم بصورت یک برنامه های اقتصادی ادامه دارد، این هم نوعی تازه از بردگی های استعماری بصورت اقتصادی است. برای دنیای امروز این مطلب قابل قبول نیست که انسانهایی در دنیا زندگی بکنند با درآمد سرانه ای در سال کمتر از ۵۰۰ دلار ولی نقاط دیگری باشد که درآمد سرانه ای بیش از ۳۵۰۰ دلار یا بیشتر و باز هم تلاش بشود که این ۳۵۰۰ دلار بشود ۴۰۰۰ دلار و آن ۵۰ دلار بشود ۱۰۰ دلار، این یکی از بزرگترین بی عدالتی های قرن است که شاهنشاه بزرگ ما در فرمایشات خود به آن اشاره فرموده اند و مورد تأیید و پشتیبانی اکثر مردم دنیا است که از این وضع اسف بار رنج می برند و ما آرزو میکنیم که کنفرانس حقوق بشر در این زمینه ها موفق به اخذ تصمیماتی بشود و کامهای اساسی در راه رفاه ملتها بصورت صلح بردارد. مطلب دیگری که باز در این کنفرانس آقای اوتانت دبیر کل سازمان ملل متحد بیان اشاره کردند مبارزه نژادی است که اکنون دارد دنیا میل به هیولای و برانگننده ای میشود این هم مطلب مهمی است. همه ما روزنامه میخوانیم شاهد نظر هستیم میبینیم که هنوز در این دنیا در عصر ما که حقوق انسانها توجه میشود باز هم در این نژاد خاصی را بخاطر رنگ سیاه بخون میکشند (دکتر ۱۳۰۰) و بخاطر رنگ زرد یا هر رنگی، عرض

کردم بخاطر نژاد و رنگ هستند کسانی در روزی که حتی یک اقلیت متجاوز حاکم، یک اکثریتی را بخاطر رنگ و نژاد هر روز اعدام میکنند و میکشد و با این طرز حاکمیت خود را ادامه میدهد بدیهی است که احساسات مردم دنیا و وجدان بشری از این اوضاع بسیار متأثر میباشد. این نکته ای است که دبیر کل سازمان ملل متحد گفته است. گفته امی است که اکثر ملل دنیا به آن اشاره کرده اند ولی باز تأثر آور است در همین دنیا میبینیم با تمام این اعتراضات و مجازاتهای اقتصادی هنوز در روزی که یک چنین وضعی ادامه دارد هنوز گروهی از انسانها بشد بدترین وضعی مورد تجاوز و تعدی هستند (جوانشیر - اینها بندوبست های استعماری است) اینها بهر صورت باید از بین بروند (پروفسور مخبر فرهمند - در خلیج فارس هم اربابان آنها همین وضع استعماری را میخواهند اجرا کنند) هیچکس نمیتواند این سیاست را در خلیج فارس پیش ببرد آقای پر فوسور، ایران حاکم بر خلیج فارس است، خلیج فارس متعلق به ایران است (صحیح است) (سر تیب پور و بوذر - آقای پر فوسور هم همین نظر را تأیید کردند) بهر صورت هیچ نیروئی اعم از کسانیکه در آنجا زندگی میکنند یا از خارج بخواهند بیایند نمیتوانند بحقوق ملت ایران تجاوز کنند ایران مقتدر است، معتقد بحفظ صلح است، معتقد بدفاع از حاکمیت خود است و از حقوق خود هم دفاع میکند (سر تیب پور آقای پر فوسور هم همین را فرمودند) بنده هم از اینجا خواستم آقای سر تیب پور تأیید کنم که همه بدانند ملت ایران برای حفظ حقوق خود از هر گونه مجاهدتی دریغ ندارد (صحیح است) و حافظ حقوق خودش هم هست (صحیح است) ما بنابراین بنده خواستم از این فرصت استفاده کنم اولاً بخودمان تبریک بگوئیم که کشور ما دارای چنین وضعی شده است که یکی از بزرگترین کنفرانس های بعد از جنگ دوم جهانی در پایتخت کشور ما تشکیل شده و تصمیمات کنفرانس تهران در راه حفظ حقوق انسانهای قرن ما و قرون بعد بسیار مؤثر خواهد بود و افتخار تاریخی نصیب کشور ما و ملت ایران خواهد بود. افتخار دیگر این است که ریاست این کنفرانس باوالاحضرت اشرف پهلوی است

که در اجرای منویات شاهنشاه یکی از کسانی هستند که در راه حفظ صلح و مبارزه با بیسوادی در نقاط مختلف دنیا بیکار و مبارزه کرده اند و بر طبق تعریف و گفته های نمایندگان مختلف دنیا بخاطر صلح دوستی و بشردوستی و بیکار بایسوادى ملك مختلف معظم لها را بعنوان رئیس کنفرانس انتخاب کردند و چنین کنفرانسی رئیس آن والا حضرت اشرف پهلوی است و آرزو مندیم که اعضای این کنفرانس موفق به اتخاذ تصمیماتی بشوند که بتوانند مؤثر در حفظ حقوق انسانها بشوند (انشاء الله) مطلب دیگری که بنده میخواهم بعرضتان برسانم ورود حضرت مارشال تیتو و بانو بدعوت شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانو به کشور ما است . در سفری که در خرداد ۱۳۴۵ شاهنشاه به کشور یوگوسلاوی تشریف فرما شدند بنده افتخار داشتم در التزام رکاب شاهنشاه باین کشور سفر کنم و از نزدیک شاهد احساسات گرم و صمیمانه رهبران و ملت یوگوسلاوی نسبت به شاهنشاه بزرگ ایران باشم و این مسافرت موجب شد که یکی از تره های جدید اقتصادی در دنیا اعلام بشود و آن همکاری کشورهای در حال توسعه با یکدیگر در راه تأمین احتیاجات خودشان بود . مسلماً کشور های بزرگ با کشور های صنعتی نمیتوانند در راه تأمین احتیاجات کشور های در حال توسعه همگام و هم آهنگ باشند . همکاری کشور های در حال توسعه با یکدیگر یکی از راههایی است که میتواند این کشورها را زودتر بر شد سریع اقتصادی برساند . در مدتی که شاهنشاه در کشور یوگوسلاوی تشریف داشتند در همه جا مردم یوگوسلاوی از شاهنشاه صمیمانه استقبال میکردند و مقدم شاهنشاه ما را صمیمانه گرامی میداشتند و همین روزها همه ما شاهد هستیم که ملت ایران صمیمانه از رئیس جمهور یوگوسلاوی استقبال میکند و مقدم ایشان را گرامی میدارد . حضرت تیتو یکی از چهره های درخشان قرن ما هستند مبارزاتی که ایشان در زمان اشغال کشور یوگوسلاوی با اشغالگران کردند یکی از مبارزات فخر مانانه تاریخ دنیای ما است در مدتی که یوگوسلاوی در اشغال بیگانگان بود رئیس جمهور فعلی یوگوسلاوی با گروهی از مردم یوگوسلاوی جنگهای پارتیزانی را

شروع کردند و این جنگها آنچنان اهمیت پیدا کرد که ملت یوگوسلاوی را چنان مجهز و متمم کرد که تیرگی اشغالگر با تمام قوا و قدرت نتوانست در مقابل آنها مقابله بکند کر از حضرت تیتو در این جنگهای پارتیزانی مجرب شد و چندبار از مخفی گاه با اینککه مجروح شده بود بمبارزه ادامه داد و توانست بایک مبارزه رشیدانه ای ملت یوگوسلاوی را از جنگ اشغالگران نجات بدهد . این است که امروز رئیس جمهور یوگوسلاوی حضرت مارشال تیتو در قلب فرد فرد ملت یوگوسلاوی جا دارد و همین دلیل است که بر طبق قانون اساسی یوگوسلاوی عنوان رئیس جمهور مادام العمر انتخاب شده است سربلک چنین شخصیت برجسته ای بکشور ما بدعوت شاهنشاه بزرگ ما بدون شک نه تنها دو توسعه مناسبات و روابط سیاسی و اقتصادی و فرهنگی دو کشور ایران و یوگوسلاوی بسیار مؤثر است بلکه در ایجاد حفظ صلح جهانی که رهبری چون مارشال تیتو و شاهنشاه آریامهر مدافع آن هستند مؤثر میباشد و این اقدامات سریعتر و زودتر بشر خواهد رسید و کشورهای در حال توسعه با نامهای که در راه اقتصادی کردن کشور خود دارند نمیتوانند همگامی و همزاهای و همکاری بیشتری داشته باشند . شاهنشاه در ضیافتی که با افتخار رئیس جمهور یوگوسلاوی ترتیب داده بودند این مطلب را چنین عنوان فرمودند : گفتند از ریشه های دوستی و حسن تفاهمی که دولت ما را بهم پیوند میدهد شخصیت برجسته آن حضرت چه بعنوان یک مبارز دلیبر آزادی کشور خویش در دوران جنگ جهانی دوم چه بعنوان یک رهبر خردمند مملکت در سالیان پس از جنگ تا به امروز حسن احترام عمیقی را در نزد مردم کشور ما نسبت بشما پیدا کرده است . بنده بخاطر دارم وقتی شاهنشاه بکشور یوگوسلاوی تشریف برده بودند در خبرگزاریها و روزنامه های آن روز مطلب بسیار مهمی درباره این سفر انتشار یافته بود و آن این بود که شاهنشاه آریامهر و مارشال تیتو دو رهبری هستند که در دنیا موقعیت فوق العاده ای دارند و هر دو رهبر در راه حفظ صلح گامهای بزرگی بر میدارند و با نفوذ زیادی که بین رهبران مختلف جهان امروز دارند میتوانند نقطه اتکای بسیار نیرومندی برای حفظ صلح دنیا باشند و ما امروز میبینیم که فرمایشات

شاهنشاه ایران و رئیس جمهور یوگوسلاوی همه حاکی از حفظ صلح بر مریزنی عدالتی هادر نیست . مقدم رئیس جمهور یوگوسلاوی را بعنوان یک ایرانی بکشور ایران خیر مقدم میکنیم . ملت ایران بخوبی نشان داد که نمایان عالیقدر شاهنشاه از صمیم قلب احترام میکند و خواهان حسن مناسبات و دوستی با همه ملل جهان است . اینوارم این مسافرت موجب شود که روابط دوستی و برادری دو ملت ایران و یوگوسلاوی بیش از پیش تحکیم یابد و این دید و بازدیدها در تحکیم اساس صلح جهان بیش از پیش مؤثر واقع شود (احسنت - احسنت) .

رئیس - آقای دکتر بیت منصور بفرمائید .

دکتر ویلسون بیت منصور - حجاب آقای رئیس و

سایندگان محترم مجلس شورای ملی ، اینجانب بعنوان ناظر آشوری مسیحی و نماینده باک اقلیت مذهبی در این مجلس عطف بفرموده عرض میرسانم و به نمایندگی کان کشورهایتی که در کنفرانس حقوق بشر در تهران اجتماع نموده اند و شاهنشاه آریامهر ما در مورد تکامل اصول حقوق بشر و پایشان حکیمانه ای ایراد فرمودند و توصیه میکنم ، تاریخ و هزار و پانصد ساله ایران و وضع فعلی ایران را بررسی کند نمایند و به بینند رفاه و آسایش و آزادی که در کشور عزیز ایران بر رهبری خردمندانه شاهنشاه آریامهر مسی که مذهب و اقلیتها شده (صحیح است) در تاریخ بسیار کم از کشورهای جهان دیده نشده و این تاجی است از افتخار که از دیرباز و از دوران کوروش کبیر تا شاهنشاهی طغرل بن هابون شاهنشاه آریامهر ما بارتک تاریخ نامزد جهان چون گوهر بیگانه بس تابناک میدرخشد (احسنت) در تمام دوران تاریخ ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی اقلیتها در کشور ایران در نهایت آزادی و صلح و صفای برادری و برادری زندگی کرده و میکنند (صحیح است) و همواره جزئی از خاندان بزرگ ایران بوده و هستیم . بجاست نمایندگان محترم کشورهای جهان رسم و رسوم و آیین و عادات ایران را درباره حقوق بشر بصورت ارمغان کشورهای خود برده و بکار بندند (صحیح است ، احسنت) و فقط از این راه میتوان موجبات رفاه کلیه افراد بشر و پیشرفت های مذهب را از بین برد (احسنت) .

رئیس - آقای آرسنجانی بفرمائید .
ارسنجانی - با اجازه مقام محترم ریاست و همکاران عزیزم مطلبی که امروز بعرض مجلس شورای ملی میرسانم موضوع بلیاتی است که در بهار امسال برای طبقه دهقان و زارع نازل میشود سه روز بعد از عید نوروز بعد از یخبندان شدید قسمت عمده محصول کگل کرده از قبیل زردآلو و کوجیه باغ داران را سر - زرد و باین بارندگیهای مفید این چند روز بر پر ووز عصر در اشتها در تکرک بسیار شدیدی بارید و سیل بسیار شدیدی جاری شده که اگر مجاهدت بیمانکار جاده که بنام شرکت مترو است نبود اگر مهندسین این شرکت نبودند شاید قصبه اشتها در را بکلی آب میرزد و این مهندسین با شرف و انسان دوستی با تمام امکاناتیکه داشته اند سیل را از ده بر گردانده اند و لی ژاندارمری و یک مرغداری و یک قسمتی از خانهها و پنج رشته قنات را بکلی منهدم کرده . اشتها در کلا ۱۲ رشته قنات دارد که پنج رشته اش خشک بود و ۷ رشته آب داشت این قصبه دارای هشت هزار جمعیت است و شغل اینها کشاورزی است من از دولت تقاضا میکنم که هر چه زودتر به کمک این مردم بشتابند که الان تا فصل کشت بهاره بگذشته یک دسته مقنی و کارگر تهیه کنند و بفرستند برای ترمیم قنوات این مردم ستم کشیده و فقیر ستم کشیده از این نظر عرض میکنم که آنجا یک بخشی است از نظر افتاده سه سال قبل از آقای وزیر پست و تلگراف تقاضا کردم که آقای خط ارتباط تلفن مغناطیسی به این مردم بدهید چندبار وعده فرمودند حتی آقای مهندس اصفیاء واسطه شدند خواهش کردند به ایشان قول دادند و باز ندادند آقای نخست وزیر در جلساتی که از طریق هیئت وزراء پارسل در کرج تشکیل دادند در آنجا امر فرمودند که این تلفن را بکشند در آنجا هم قول دادند ولی هنوز این ارتباط برقرار نشده این سیل پریشب هم که در آنجا آمده راه مردم را مسدود کرده خانهها را خراب کرده دیشب اینها با زحمت آمده اند و اطلاع داده اند و فرماندار کرج دیشب در آن شدت باران رفته در محل و تمام جریان را بچشم دیده و دستور داده که کمیسیون تشکیل بشود و به این خسارتها رسیدگی کند و مردم هم دیشب آمدند

منزل من و تقاضای استمداد میگردند بندهم استدعا دارم از جناب آقای نخست وزیر و از مجلس محترم وزارت کشاورزی که الان تشریف دارند فوراً دستوری بدهند فکری بشود که زودتر وام به این مردم برسد که بتوانند جبران این خسارت را بکنند و یک کمکی به آنها بکنند مردم الان آب خوردن هم ندارند یعنی یکی دو تاجه شیر و خورشید سرخ در آنجا زده بود از این چاهها آب میفرودشند و نفع شهرداری استفاده میکنند ولی این آب قابل شرب نیست آب شوری است و املاح متعدد و بسیاری دارد فعلا مردم از آب یکی از این قنوات که بساده هم فاصله دارد استفاده میگردند باید از آنجا آب خوردن بیاورند زلزله هم چند سال پیش به اشتها رد خیلی صدمه زد ولی چون بوئین زهرها صدمه زیادتری دید نوجهی به اینجا نشد من تقاضا میکنم دولت هر چه زودتر یک فکری برای اینجا بکنند. موضوع دیگری که میخواستم عرض برسانم راجع به مراتع کشور است، مراتع دو جور است یک جور مراتعی است که فقط مرتع است اما ملک مزروعی نیست یک نوع مراتعی هست که اینها در محدوده دهات بوده و جزء محدوده ثبتی دهات بوده ولی بعداً ملی شده مطابق قانون این مراتع باید در درجه اول برای ساکنین استفاده احشام آنها باشد که آنهاست که حشم دارند در آنجا ساکن هستند حشم آنها تعلیف بکنند و اگر اضافه ای هست دولت به دیگری پروانه بدهد یا پروانه دادن بدهات مجاور در مراتعی که خودشان حشم دارند غیر از نزاع و مسرافه چیزی عاید نمیشود کما اینکه بنده الان در ساوجبلاغ گرفتار این موضوع هستم الان یک زن محترم زحمتکشی آمده در حوضخانه نشسته است که این در خود ساوجبلاغ دامدار است یک شیرزنی است که خودش کار میکند کارهای کشاورزی میکند آمده اند مأمورین اشتباهاً مرتعی را که **خودش ده هزار گوسفند دارد** به ده مجاور پروانه داده اند اینها هر روز کارشان کتک کاری و مرافقه است بنده از آقای مهندس گلستر خنی استدعا میکنم اینگونه امور را که اداره مراتع و گذار نکنند خودشان هم توجه به این امور داشته باشند که اختلاف در دهات و محلها ایجاد نشود و پروانه هائی را که به اینصورت داده شده و بر خلاف قانون

است لغو بکنند چون مرتع در درجه اول برای احشام و محل است در خاتمه هم عرض جناب مقام ریاست مینماید که راجع به لایحه ملی شدن آنها پیشنهادی نمیدانم نمایندگان دادند که باید کمیسیون در موقع خیزش پیشنهاد دهند کان دعوت بکنند تا توضیحاتی عرض کنم **رئیس - هنوز کار لایحه در کمیسیون نمیشود هر کس پیشنهاد داده دعوت میکنند.**

مهندس اردلان - دعوت میشود. **استجانی -** بنده را دعوت نکردند بنده در این پیشنهاد داده بودم و ماده هشت بطوریکه شنیدم تصویب شد و بنده را دعوت نکردند نامه های این زن وزارتین بمرتع اشتها رد را تقدیم مقام ریاست میکنم استدعا میکنم که زودتر به این امر رسیدگی بشود و برای این منظور یکی بکنند (مهندس صائمی - این بارانهائی که آمدن جناب بود) رحمت است ولی برای اشتها رد غضب بود.

۳ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون بهداری راجع به تربیت مامای روستائی و ارسال به مجلس سنا

رئیس - وارد دستور میشویم گزارش شور دوم لایحه راجع به تربیت مامای روستائی مطرح است قرائت بشود. (شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون بهداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون بهداری در جلسه ۲۴ فروردین ۱۳۲۷ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۵۷۱۴ - ۱۳۴۶/۹/۲۰ راجع به تربیت مامای روستائی را که گزارش شور اول آن شماره ۶۰۶ چاپ گردیده برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد با توجه به پیشنهادها که در شور اول را با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کردند اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم مینماید. **ماده واحده -** وزارت بهداری مجاز است منظور رفع نیاز روستائینان و عشایر از نظر مامای و نایب سلامت

دور و نیاز در نقاطی که وسائل کار را فراهم و مقتضی بدانند مراکز آموزشی مخصوصی برای تربیت و تعلیم مامای روستائی ایجاد نمایند. **کتابخانه دوره آموزشی این مراکز را بیابان بیابانده منحصرأ در روستاهائی که وزارت بهداری تعیین اجازه خواهد داد شغل مذکور اشتغال خواهند بود و زید. تغییر محل اشتغال از روستائی بروستای دیگر موکول بکس اجازه مجدد از وزارت بهداری خواهد بود.**

نصیره - آئین نامه مربوط به نامها - شرایط شرکت در دوره های آموزشی - روش کار - حدود وظایف و لغو اجازه که کتابخانه دوره های آموزشی را بیابان رسانده اند توسط وزارت بهداری تهیه و مرحله اجرا گذاشته خواهد شد. **رئیس کمیسیون بهداری -** دکتر اعتمادی گزارش شور دوم از کمیسیون آموزش و پرورش

بمجلس شورای ملی

کمیسیون آموزش و پرورش در جلسه ۲۸ فروردین ۱۳۲۷ با حضور آقایان دکتر یارسانی معاون وزارت آموزش و پرورش لایحه دولت راجع به تربیت مامای روستائی را در دستور دوم مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون بهداری را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون آموزش و پرورش - موسوی ما کوئی **رئیس -** ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (مخبر میفرماید) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها و آقایان که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (گزارش کنند) تصویب شد. لایحه برای تصویب به مجلس فرستاده میشود.

۴ - تقدیم یک فقره لایحه بوسیله تیمسار معاون وزارت جنگ

رئیس - تیمسار سپهبد کاتوزیان فرمایشی دارید. **سپهبد کاتوزیان (معاون وزارت جنگ) -** با توجه به

نظر به اینکه قانون خدمت نظام وظیفه عمومی مصوب اسفندماه ۱۳۲۱ احتیاج به اصلاحاتی داشت و ایجاب مینمود که قانون معافیت مشمولین مازاد بر احتیاج ارتش مصوب ۱۳۴۳ لغو و مقرراتی حائزین آن گردد. همچنین برابر مواد قانون خدمت نظام وظیفه مدت خدمت زیر پرچم مشمولین فارغ التحصیل دیپلمه بیالای هیجده ماه تعیین شده و حال آنکه مدت خدمت زیر پرچم مشمولین عادی دو سال میباشد. با توجه بوضع موجود کشور که زائیده انقلاب ایران میباشد، شایسته است تمام افراد یکتا و اخت بکشور خدمت نموده و به این طریق وظیفه مقدس میهنی خود را انجام دهند لذا برای رفع تبعیض در مدت خدمت زیر پرچم و یکتا و اخت کردن آن لازم است مدت خدمت زیر پرچم مشمولین اعم از عادی و با دیپلمه یا کسانی که دارای مدارک تحصیلی بالاتر میباشدند و از این بعد بخدمت احضار میگردند دو سال تعیین گردد.

اینک برای اجرای مواد بالا طرح لایحه قانونی اصلاح قوانین فوق الذکر بضمیمه تقدیم میشود. ضمناً اگر تصویب بفرمائید چون در نظر است این قانون از اول خردادماه امسال بموقع عمل گذارده بشود لذا با قید یک فوریت تقدیم میشود و استدعای تصویب آنرا مینماید.

۵ - طرح و تصویب یک فوریت لایحه الغاء معافیت مشمولین مازاد بر احتیاج و الحاق موادی بقانون خدمت نظام وظیفه و مشمولین فارغ التحصیل دیپلمه بیالای

رئیس - چون لایحه مربوط به مدت خدمت نظام وظیفه فوریت دارد لایحه قرائت میشود. (شرح زیر خوانده شد)

لایحه قانون الغاء معافیت مشمولین مازاد بر احتیاج ارتش مصوب آبانماه ۱۳۴۳ و الحاق موادی بقانون خدمت نظام وظیفه عمومی و اصلاح قانون خدمت نظام وظیفه مشمولین فارغ التحصیل دیپلمه

بیالای مصوب اردیبهشت ماه ۱۳۳۹

ماده ۱ - از تاریخ تصویب این قانون، قانون معافیت

مشمولین مازاد بر احتیاج ارتش مصوب آبانماه ۱۳۴۳
مافی و مقررات زیر بقانون خدمت نظام و وظیفه عمومی
مصوب اسفندماه ۱۳۲۱ الحاق میگردد:

الف - در هر مرحله از تأمین احتیاجات کلیه
مشمولان عادی بلامانع توسط اداره وظیفه عمومی بمراکز
آموزشی ارتش شاهنشاهی تحویل خواهند شد.

ب - تعدادیکه برای تأمین احتیاجات واحد های
ارتش شاهنشاهی و ژاندارمری کل کشور مورد نیاز هستند
بوسیله هیئت هاییکه ارتش شاهنشاهی و ژاندارمری کل
کشور تعیین خواهند نمود انتخاب و بلافاصله به انجام
خدمت زیر پرچم مشغول خواهند شد.

پ - پس از تأمین احتیاجات ارتش شاهنشاهی و
ژاندارمری کل کشور بشرح مذکور در بند «ب» بالا چنانچه
مازادی وجود داشته باشد پس از طی دوره های آموزش
مقدمانی و تکمیلی انفرادی برای فرا گرفتن تعلیمات
حرفه ای و کشاورزی و انجام خدمات عمرانی در اختیار
دولت گذارده میشوند.

ت - هرگاه امکانات ارتش شاهنشاهی اجازه ندهد
که برنامه آموزش های مقدمانی و تکمیلی و انفرادی را
در باره مشمولان مازاد بر احتیاج بموقع اجرا بگذارد
و این قبیل مشمولان برای فرا گرفتن آموزش های حرفه ای
یا کشاورزی و انجام خدمات عمرانی مورد احتیاج دولت
هم نباشند مرخص و از انجام خدمت زیر پرچم معاف
خواهند شد.

تبصره - آئین نامه اجرائی مقررات این ماده
بوسیله وزارتخانه های جنگ و کشور تدوین و تصویب
و بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۳۵ - بند «الف» ماده یک قانون مربوط بخدمت
نظام و وظیفه مشمولین فارغ التحصیل دیپلمه بیالا مصوب
اردیبهشت ماه ۱۳۳۹ در باره مشمولان دیپلمه و بالاتر که از
تاریخ تصویب این قانون ببعده بخدمت اعزام خواهند شد بشرح
زیر اصلاح میگردد.

الف - دوره زیر پرچم دو سال
نخست وزیر، وزیر جنگ، وزیر کشور
رئیس - فوریت این لایحه مطرح است نظری

نیست؟ (اظهاری نشد) فوریت لایحه رأی بگیریم
خانها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند
(اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه به کمیسیونهای مربوط
ارجاع میشود.

۶ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون امور خارج
دائر به تأیید اصلاحت مجلس سنادر لایحه قانونی راجع
به اصلاح ماده ۲۸ از اصل هفتم کمیته ایمنی
دریائی مربوط به قرداد سازمان مشورنی
در یانوردی بین دول و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش کمیسیونهای مربوط راجع ب
اصلاح ماده ۲۸ از فصل هفتم کمیته ایمنی دریائی مربوط
بقانون سازمان مشورنی در یانوردی بین دول مطرح است
قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی
کمیسیون امور خارجه در جلسه ۲۶ فروردین ماه
۱۳۴۷ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۲۵۳۲ -
۱۳۴۶/۹/۱۱ راجع به اصلاح ماده ۲۸ از فصل هفتم کتب
ایمنی دریائی مربوط بقانون سازمان مشورنی در یانوردی
بین دول مصوب سال ۱۳۳۶ را که قبلا در مجلس شورای ملی

تصویب گردیده و مجلس سناتغییراتی در آن داده بود و در
رسیدگی قرداد و با تغییرات مجلس سنات موافقت کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد
ماده واحده - چون ماده ۲۸ از فصل هفتم (کتاب
امنیت دریائی) مربوط بقرداد سازمان مشورنی در یانوردی
بین دول (که در تاریخ خرداد ماه ۱۳۳۶ تصویب مجلس
سنا و شورای ملی رسیده است) در چهارمین اجلاس مجمع
عمومی سازمان مشورنی در یانوردی اصلاح گردیده و

نامبرده اصلاح و تصویب قانونی آنرا از کلیه کشورهای
تقاضا نموده است لذا ماده ۲۸ از قرداد مذکور پیشتر
اصلاح و بدولت اجازه داده میشود که اسناد الحاق آنرا
مبادله نماید:

ماده ۲۸ - کمیته امنیت از ۱۶ عضو از بین اعضا

سازمان دولتی که در امنیت دریائی دارای منافع مهم
باشند از طرف مجمع شرح ذیل انتخاب میگرددند:

الف - هشت عضو از بین دولی که دارای بیشترین
قرابت هستند.

ب - چهار عضو بنحوی انتخاب میگرددند که انتخاب
آسان طبق این بند موجب خواهد گردید که از هر یک
بمنطق نامبرده در بیشتر نماینده در کمیته امنیت دریائی
دسته باشند.

۱ - آفریقا - ۲ - آمریکا - ۳ - آسیا و اقیانوسیه -
۴ - اروپا.

ج - چهار نفر بقیه اعضا از بین دولی که بنحومذکور
در بند «ب» (بناحط بیشترین قرابت و نمایندگان
بکی از پنج قاره) انتخاب نشده اند انتخاب میشوند.

از لحاظ اجرای این ماده دولی که دارای منافع مهم
تحت دربر باشند کشورهایی خواهند بود که در تهیه
غذای دری از کاکر کمان کشتی و یادر حمل عده زیادی مسافر
از مسافرتی که در کشتی اطاق خواب داشته یا نداشته
باشند ذنبع بوده باشند.

اعضا کمیته امنیت برای چهار سال انتخاب میشوند
بعهدوق انتخاب شدن را خواهند داشت.

مخبر کمیسیون امور خارجه - مافی

گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۲۹ فروردین ماه ۱۳۴۷
حضور آقای قوام صدی معاون وزارت دارائی لایحه
اصلاح ماده ۲۸ از فصل هفتم کمیته ایمنی دریائی
مربوط بقانون سازمان مشورنی در یانوردی بین دول مصوب

سال ۱۳۳۶ را که قبلا در مجلس شورای ملی تصویب گردیده
و تغییراتی در آن داده بود مطرح و با تغییرات
مجلس سنات موافقت کرد. اینک گزارش آنرا در تأیید
گزارش کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی تقدیم
میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - دکتر رفیعی
رئیس - نسبت بگزارش کمیسیونهای نظری نیست؟
مخبر کمیسیون امور خارجه - فتح الله مافی

و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر
برخاستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۷ - طرح و تصویب گزارش کمیسیون اقتصاد دائر
به تأیید اصلاحت مجلس سنا در لایحه قانونی راجع
بموافقت نامه ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و
دولت جمهوری عراق و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش کمیسیونهای مربوط راجع
بموافقت نامه ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت
جمهوری عراق مطرح است قرائت میشود.
(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون اقتصاد بمجلس شورای ملی
کمیسیون اقتصاد در جلسه شنبه ۱۳/۷/۴۷ با
حضور آقای امیر تیمور معاون وزارت امور خارجه لایحه
بازگشته از مجلس سناراجع بموافقت نامه ترانزیت بین دولت
شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عراق را رسیدگی و با
مختصر تغییر که در بعضی مواد موافقتنامه و پروتکل
شماره ۲ آن بعمل آمده بود موافقت و لایحه را تصویب
کرد. اینک گزارش آن بشرح زیر تقدیم مجلس
شورای ملی میگردد:

قانون موافقتنامه ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و
دولت جمهوری عراق

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود بموافقتنامه
ضمیمه راجع بترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و
دولت جمهوری عراق و پروتکلهای مربوط آنرا که در
تاریخ ۱۳۴۶/۹/۱۸ در بغداد منعقد گردیده اجرا نماید.
گزارش از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه دوشنبه ۲۶/۷/۱۳۴۷
با حضور نماینده دولت لایحه بازگشته از مجلس سنا راجع
به موافقتنامه ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و
دولت جمهوری عراق را رسیدگی و تغییرات مجلس سنا
را که مورد موافقت کمیسیون اقتصاد نیز واقع گردیده
بود تأیید و لایحه را تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم بمجلس شورای ملی میگردد.
مخبر کمیسیون امور خارجه - فتح الله مافی

گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی
 کمیسیون دلرانی در جلسه مورخ ۱۳۴۷/۱/۲۹ با حضور نماینده دولت لایحه موافقتنامه ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عراق را که در مجلس سنا با مختصر تغییراتی تصویب شده بود رسیدگی و مصوبه مجلس سنا را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.
 مخبر کمیسیون دارائی - دکتر رفیعی

گزارش از کمیسیون راه بمجلس شورای ملی
 کمیسیون راه در جلسه مورخ ۴۷/۱/۲۹ با حضور آقای دکتر گنجی معاون وزارت راه لایحه موافقتنامه ترانزیت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری عراق را که در مجلس سنا با مختصر تغییرات تصویب رسیده بود بررسی و مصوبه آن مجلس را تأیید و تصویب کرد.
 اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.

مخبر کمیسیون راه - مهندس فروهر
رئیس - نسبت به گزارش کمیسیون نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به گزارش کمیسیونهای خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۸- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای معاون وزارت امور خارجه

رئیس - آقای امیر تیمور فرمایشی دارید؟ بفرمائید
امیر تیمور (معاون وزارت امور خارجه) - با اجازه مقام معظم ریاست بعضی نمایندگان محترم مجلس شورای ملی میرساند که یکی از ارکان و اصول اساسی و ثابت سیاست خارجی دولت شاهنشاهی ایران توسعه مناسبات دوستانه با جمیع کشورها است و تشدید هر چه بیشتر مناسبات دوستانه با کشورهایی که دوستی قدیمی داشتیم یکی از بهترین طرق وصول باین هدف و تأمین این منظور روابط فرهنگی تشخیص داده شده است به پیروی از همین سیاست اخیراً قرارداد جدیدی برای همکاریهای فنی بین ایران و فرانسه منعقد شده که این خدمتگزار اجازه میخواهم لایحه آن را به ساخت مقدس مجلس شورای

ملی تقدیم و تقاضای تصویب آن را بنمایم (احسن) رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۹ - تصویب صورت جلسه

رئیس - نسبت به صورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود.

۱۰- طرح و تصویب گزارش کمیسیون کشاورزی دائر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی اصلاح ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی ایران و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش کمیسیونها راجع به اصلاح ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی ایران مطرح است فرمائید (شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون کشاورزی بمجلس شورای ملی
 کمیسیون کشاورزی در جلسه شنبه ۴۷/۱/۲۴ با حضور نماینده دولت لایحه شماره ۴۵۶۵۲-۴۷۱۱۱۰ راجع به اصلاح ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی ایران را که در مجلس سنا با تغییراتی تصویب رسیده بود مطرح و با مصوبه آن مجلس موافقت و لایحه را تصویب کرد.

اینک گزارش آن بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد.
 قانون اصلاح ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی ایران
ماده واحده - ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی مصوب ۲۹ دیماه ۱۳۴۵ بشرح زیر اصلاح میگردد.
ماده ۹ - مجمع عمومی صاحبان سهام تشکیل میشود از وزیر کشاورزی - وزیر دارائی - وزیر آبیاری - وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی - وزیر منابع طبیعی - وزیر تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی و رئیس کل بانک مرکزی ریاست جلسه را وزیر کشاورزی عهده خواهد بود.
 مخبر کمیسیون کشاورزی - مهندس ریخی

گزارش از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی
 کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه یکشنبه ۴۷/۱/۲۹ با حضور نماینده دولت لایحه

پارکنه از مجلس سنا راجع به اصلاح ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی ایران را رسیدگی و مصوبه مجلس سنا را تصویب کرد. اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - محمد دهبیم

رئیس - نسبت به گزارش کمیسیون نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به گزارش کمیسیونهای خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۱۱ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون نظام راجع به عنوان سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم لایحه راجع به عنوان سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی مطرح است فرمائید (شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی
 کمیسیون نظام در جلسه ۲۷ فروردین ماه ۱۳۴۷ با حضور نيمسار سپهد کاتوزیان معاون وزارت جنگ اعدان شماره ۵۶۲۲۲-۱۲/۱۲/۱۳۴۶ دولت راجع بعنوان سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی اینک گزارش شور اول آن بشماره ۲۷۵ چاپ گردیده است.

برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و گزارش شور اول تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد.
ماده واحده - عنوان سازمان تعاون مصرف کادر نیروی نظامی مندرج در ماده واحده مصوب ۲۱ خردادماه ۱۳۴۵ سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح نظامی تبدیل میگردد.

مخبر کمیسیون نظام - حکیمیان
 گزارش شور دوم از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی
 کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در

جلسه ۱۳۴۷/۱/۲۹ با حضور نيمسار سپهد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه مربوط بعنوان سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و گزارش کمیسیون نظام را در اینمورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد.
 مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - دهبیم
رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب به مجلس سنا فرستاده میشود.

۱۲ - طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع به اصلاح ماده ۹۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی و ارجاع مجدد به کمیسیون

رئیس - گزارش شور اول لایحه راجع به اصلاح ماده ۹۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مطرح است فرمائید (شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی
 کمیسیون نظام در جلسه ۲۷ فروردین ماه ۱۳۴۷ با حضور نيمسار سپهد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۴۸۲۸۶-۱۲/۱۲/۱۳۴۶ دولت راجع به اصلاح ماده ۹۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را که بشماره ۲۶۲ چاپ گردیده مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد.
 لایحه اصلاح ماده ۹۶ قانون استخدام و نیروهای مسلح شاهنشاهی

ماده ۹۶ - در مواردیکه وزارت جنگ و سایر وزارتخانهها و مؤسسات دولتی بخدمت افسران و درجه داران بازنشسته مشمول قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی

احتیاج پیدا نمایند میتوانند آنان را بطور موقت و با حفظ وضع بازنشستگی بکار گمارده و حقوق الزحمه مناسبی به آنان پرداخت نمایند.

شرایط دعوت و صورت وزارتخانه‌ها و مؤسسات وابسته بدولت که مجاز بکار گماردن افسران و درجه‌داران بازنشسته میباشند و همچنین میزان حق الزحمه آنان در آئیننامه‌ای که بتصویب هیئت وزیران میرسد تعیین خواهد شد.

مخیر کمیسیون نظام - حکیمیان

گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و

سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۲۹ فروردین ماه ۱۳۴۷ با حضور تیمسار سپهبد کانونیان معاون وزارت جنگ لایحه دولت راجع به اصلاح ماده ۹۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون نظام را در اینمورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخیر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - در بهیم رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - بنده میخواستم از تیمسار کانونیان خواهش بکنم اولاً فلسفه تقدیم یک چنین لایحه‌ای را توضیح بفرمائید برای اینکه بنده نمیدانم چه فرقی است بین مأموری که در دستگاه دولت است با آنکه در سازمان نیروهای مسلح شاهنشاهی خدمت میکند. البته سازمان مسلح نیروهای شاهنشاهی صدر در صدمورد احترام و اعتقاد ما هستند ولی ما اگر یک قانونی برای بازنشستگی در یک مواردی داریم باید در تمام جاها یکسان اجرا بشود. وزارتخانه‌ها موظف نیستند از مأمورین خودشان با هر اندازه اطلاع بعد از بازنشستگی استفاده بکنند ولی بموجب این لایحه ما تمام وزارتخانه‌ها را مجاز میکنیم که اگر خواستند از مأمورین کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی استفاده بکنند بنده فکر میکنم این برای خود دستگاه ایجاد حرج خواهد کرد از فردا تمام بازنشستگان از ترس فشار خواهند آورد و میگویند ما را در

یک وزارتخانه‌ای بکار گماردند اینها اگر قابل استفاده هستند چرا متقاعدشان میکنید نگهشان بدارید بی تقاعد را در ارتش تغییر بدهید ولی اگر واقعاً بازنشسته رسیدند باید بروند استراحت بکنند اگر سوال کم وزارت کشاورزی از یک افسر بازنشسته ارتش جانشین می‌کنند خواهد فرمود که بعضی از سازمانهایی ما داریم مثل نیروهای دفاع غیر نظامی آنرا من قبول دارم ولی برای آنها یک مقررات خاصی بیاورید بگوئید چند نفر بخیر دوست نفر بیاورید تصویب میکنیم بنده معتقدم این لایحه در مصالحت شمانیست که مایک چنین لایحه‌ای را تصویب کنیم و بعد از فردا صبح تمام افسرانی که متقاعد شده اند در تمام دنبال کارهای دیگر اینها بر گردند بشما و سایر دستگاه فشار بیاورند و با ما مناسبانی هم که ممکن است وجود داشته باشند یا بوجود بیاید اینها بیایند سر کار و ما با بستی یک چنین تقاعد به آنها بدهیم از صندوق تقاعد و یک حق الزحمه دیگر هم بدهیم که هم‌میزانش معین نیست اگر یک کسی بنایندگی مجلس انتخاب میشود مثلاً تیمسار حکیمیان حق تقاعد یول تقاعدشان را بگیرند بایستی یول مجلس بگیرند یا یول تقاعد را ولی این آقایان هم یول تقاعد را بگیرند هم یک حق الزحمه دیگر این بنظر من صحیحی نیست و باید تجدید نظری بشود من نصیحتاً اصلش موافق نیستم و اصلش را هم صحیح نمیدانم برای مملکت وقتی مایک مقررات برقرار میکنیم و تصویب میکنیم دائم استثنای اصل غلط است هم مردم را ناراحت بکنیم هم مأمورین بشما فشار می‌آورند یک قانونی است برای این قانون اینها متقاعد هستند و حقوقشان را بگیرند افسر متقاعد ماهی دوهزار تومان سه هزار تومان حق بگیرد خوشبختانه از وجود افسران در مؤسسات عمومی استفاده میشود دیگر در مؤسسات دولتی بان غیر قابل اگر خیلی مورد احتیاج هست طبق تقاعد و ضابطه‌ای باید باشد یک وضعی باشد که در سازمانهای خصوصی بتوانند استخدام بشوند والا بصورت عام در سازمانهای دولتی و مؤسسات دولتی یک وضعی پیدا خواهد کرد که تمام آنها بکار خواهند گشت آنوقت هر پول از صندوق

بازنشستگی بگیرند هم یک پول دیگر بگیرند بعنوان حق الزحمه که کشدار است حق الزحمه بپهر مبلغی که خواهند به آنها میدهند این امر در وضع فعلی بنظر بنده صحیح نیست و اگر ضرورتی دارد توضیح بفرمائید که چه ضرورتش آگاه بشوم اولاً بنصورت ایجاد حرجت برای خودتان و دستگاه مملکت خواهد کرد (صحیح است) رئیس - آقای روحانی بفرمائید.

روحانی - بنده قبل از اینکه همکار محترم جناب دکتر الموتی بعنوان مخالف صحبت بکنند در لایحه بعنوان موافق اسم نوشته بوده صحبت کنم و دلایلی داشته‌ام که من ساحت مقدس مجلس شورای ملی میرسانم مطلبیکه من توجه مرا کرد که در این باب موافق صحبت کنم در مسأله است یکی اینکه جناب دکتر الموتی در ارتش خدمتی خوشبختانه افسرانیکه ما داریم همه تحصیل کرده و تخصص هستند (دکتر الموتی - بنده هم این مطلب میدانم) در حالیکه برای مملکت ما به افراد دانشمند، مبرم مطلع و منضبط بخصوص نه‌سایت احتیاج را داریم صحیح نیست که از افرادی که تجربه دارند دانش دارند دوران طولانی از عمرشان را با انضباط زندگی کرده‌اند در کارهای اساسی و حساس که در تخصص و تجربه و دانش آنهاست استفاده نکنیم بخصوص در این دوره از امور مملکت که دوره سازندگی و انقلاب است و بایستی از تمام نیروها استفاده کنیم (بگفتار از نمایندگان - تیب جوان هستند) بگفتار از نمایندگان - ده‌ها هزار نفر جوان در دانشگاهها مشغول میشوند استثنای قائل شد) جوانها بجای خود منوط از نیرویشان استفاده شود ولی من خواهش میکنم بکنان که بحث پیر و جوان را بمیان نیاورند این بحث صحیح نیست برای اینکه باید قدرت کار و قدرت فکری تصدیق مورد توجه باشد اگر این مطلب را عنوان بکنیم کمزری که برای پیر و جوان در نظر بگیریم کار مشکل میشود باید بگوئیم از پیر چه کاری ساخته است و چیه استفاده می‌دهد مخصوصاً که اشاره کردند آقای دکتر الموتی در اظهار نگرانی کردند بنده بجا بدم متذکر بشوم خوشبختانه روز بروز در مملکت ما نظامات اداری و نظامات اجتماعی ما تقدیری پیشرفت میکند که

دیگر تصمیماتی دور از مصلحت و واقعیت اتخاذ نمیشود و نگرانی نباید داشته باشید که ممکن است بخواهند بنده یا اصراً دیگری یک فردی که صلاحیت و شایستگی نداشته باشد در کاری بخدمت بگمارند. یک مطلبی را اشاره فرمودند من فکر میکنم که این مطلب باید روشن شود صندوق بازنشستگی برای کارمندان حق خودشان است یک مقرراتی در گذشته وضع کردند تصویباتی آوردند عدلی را آوردند در بار صندوق بازنشستگی کردند و کار را بجائی رساندند که صندوق بازنشستگی یک کمالت مالی احتیاج دارد و باید در بودجه مملکت مبلغی منظور بکنند این عمل صحیحی نبوده و در گذشته شده است ولی اگر نظمی در کار صندوق بازنشستگی ما میبود و به این ترتیب عمل نمیکردند از بودجه مملکت تعیبات بولی به آنجا داده بشود موجودی صندوق قادر بود که حقوق بازنشستگان داده بشود چه فرق میکند الآن شرکت بیمه داریم و تمام سرمایه‌اش متعلق بدولت است متعلق بمملکت است اگر بنده میرفتم بیمه میشدم حالا حق بیمه بمن نمیدادند؟ با اینکه نماینده مجلس هستم حقوق بازنشستگی حق بنده و سایر بازنشستگان است حق خودشان است این از بودجه مملکت و صندوق مملکت نیست یک پاداشی از زمان خدمت خودشان است از بودجه صندوق مملکت نیست اگر خدمتی انجام دادند اگر کار اضافی انجام دادند باید حقوق اضافه و یول اضافی به آنها داده شود این تعبیر تغییر صحیحی نیست باید اصلاح بشود این تعبیر انشاء الله با ترتیبی که در قانون استخدام داده شده خیال میکنم که این مطلب بر طرف بشود یول بازنشستگی یول خودکارمند است که به او داده میشود از این لحاظ بنظر بنده صحیح نیست برای اینکه از بودجه مملکت استفاده نمیکنند (دکتر الموتی - نظر بنده این است که متقاعدشان نکنند آنها که قابل استفاده هستند) موضوع متقاعد کردن در تشکیلات چندمطلب دارد بخصوص در ارتش هر سنی یک اقتضائی دارد نمیشود بازنشسته نکنند برای اینکه حتماً باید افراد جوان بیایند در صف‌های اول قرار بگیرند (سرتیب حکیمیان - در ارتش ۴۲ ساله بازنشسته شده) و در تمام قسمت‌ها پیش می‌آیند اما یک مرحله‌ای از

سازمان میرسد که قدرت کار ندارند در آن تشکیلات لازم نیست باشد بنظر بنده نگرانی از این بابت صحیح نیست و بایستی در این دوره از این نیروها استفاده نکنیم نهایت باید کمال سعی و کوشش بشود که از این نیروها صحیح و بموقع استفاده بشود بنده اضافه میکنم و پیشنهاد کردم که این چنین افرادی در کادر کشوری هم اگر وجود دارند از آنها هم استفاده بشود شما الآن عده‌ای از کارمندان کشوری را دارید که از وجودشان خوب میشود استفاده کرد شایستگی و قابلیت خدمت دارند باز نشسته شدند چرا نبایستی به آنها کار داد و از وجود آنها استفاده کرد آقایان آئین نامه شهر داربهارا گذرانند و گفتند چرا نباید يك مأمور معرب اگر در کادر اداری هست با رتبه ۹۰۰ تومان حقوق بگیرد چطور میتواند زندگی کند (سرتیپ پور - تیری ندهید پس جوانها چه بکنند) تمام تجربه‌اش هم در خدمت اداری است اگر توجه بشود نسبت به آنها هم اقدامی بشود خیلی بجا خواهد بود بنده پیشنهاد را بمقام ریاست تقدیم میکنم و امیدوارم مورد توجه قرار بگیرد سعی کنید کار بگردان داده بشود از هر کس آن کاری که از عهده‌اش بر میآید در مملکت از وجودش استفاده بکنید دیگر بحث پیر و جوان و بحث تحمیل و امثال این بایستی از سازمانهای ما بیرون رانده شود این مسأله مطلقاً مطرح نیست هر کس هر قدر کار بکند باید دستمزد هم بگیرد در تشکیلات ما هم تبعیض و اعمال نفوذ بحمدالله خیلی خیلی کم شده و باید بکلی از بین برود بنابر این هیچ نگرانی از این بابت نخواهد بود و کارهای خصوصی هم بحمدالله انبقره هست که هیچ جای نگرانی نیست و نگرانی نداشته باشید.

رئیس - آقای یزیشکپور بفرمائید.

اما توضیحات جناب آقای روحانی ایجاب کرده که واقع در پارلمان توضیحات دیگری داده شود بصورتی که به این نکته اشاره فرمودند که آقایان نگرانی نداشتند باشند زیرا در این مملکت کارها بر طبق قواعد و ضوابط درستی انجام میگردد هر گاه انتصاباتی انجام بگیرد سبب تصویب این لایحه جای نگرانی نیست درست است ما این نیست آقای روحانی تمام کارها باید بر طبق ضوابط و ضوابطی صورت بگیرد بخصوص کارهایی که در وقت صورت میگردد (صحیح است) این باید در مشرف باشد در دستگاههای دیگر در این تردیدی نیست که همه ما نسبت به ارتش شاهنشاهی، افسران و سربازان ارتش و ارتش شاهنشاهی احترام توأم با سیاست و ستایش قائلیم (صحیح است) در این تردید نیست که ما خدمت آنها خدمات برجسته‌ای میشناسیم و این کوششها را بسیار هستیم (صحیح است) ولی این بهیچوجه موجب نیست تصمیماتی برخلاف اصول اتخاذ بشود و مطمئناً کوشندگان و دلاورانی که برای این مملکت مبارزه میکنند وقتی توضیحات گفته بشود آنها هم قلباً رضایت نخواهند داد که يك اقداماتی خلاف اصول صورت بگیرد بسیار مشخص است اولاً در این لایحه من همین ذکر شده است که هر گاه وزارت جنگ و سایر سازمانهای دولتی افسران باز نشسته احتیاج داشته باشند آنها را بدون خدمت بکنند و گذشته از حقوق باز نشستگی يك حق الزحمه‌ای بپردازند من نمیدانم اگر کار آنها مفید بود یا ضرر به انجام کار آنها بوده است بخصوص برای خود سازمان مربوط دیگر چرا آنها را باز نشسته کردید؟ (سرتیپ حبیبی - اشتباه همین جا است) چرا اینها را باز نشسته کردند بعد اگر مواردی هست که احتیاج هست بر اینکه يك چنین افرادی که نیروی جوانی دارند اطلاعات و تجربیات لازم دارند مجدداً از وجود آنها استفاده بشود بیایند مقررات را بنحوی اصلاح بکنند که باز نظر بشوند و انجام خدمت بکنند (صحیح است) و بعد اگر بفرس این که باز به این کیفیت باید یا نباید همان وزارتخانه مربوط خودشان تصدی بکنند اموزش بچه مناسبت سواى حقوق باز نشستگی که بگیرند

حق الزحمه‌ای به آنها داده شود؟ اینها يك اموری است که ایجاب تبعیض نمیکند و وقتی این تبعیض بوجود بیاید بعد همان وضع ناسامان را خواهد کرد که انقلاب داری برای از بین بردن آن وضع ناسامان بوجود آمده یعنی از بین بردن تبعیض این تبعیض در هر شکلی که باشد درست است و همین کیفیت نسبت بسایر سازمانها و مقامات دولتی و بخصوص من هرگز نمیتوانم این استدلال را بپذیرم عرض کردم ما سیاست و ستایش میکنیم در این تردیدی نیست ولی به چه جهت و به چه مناسبت همین استدلال جنابعالی نمیتواند شامل حصال سایر سازمانهای دولتی بشود (صحیح است) بنابر این اگر به این کیفیت باشد تمام اشخاص و هر فرد ایرانی که در سازمان و در هر تشکیلاتی خدمت کرده است و خدمت و سربسته شده بوده و خدمت او توأم با صداقت بوده، پیرانه او منزه بوده او بمملکتش، بوطنش و بشاهنشاهش خدمت کرده ام از اینکه در لباس ارتش باشد نعم از اینکه کارمند دارائی باشد نعم از اینکه کارمند وزارت جنگ باشد نعم از اینکه قاضی دادگستری بوده باشد بر نمیتوانیم يك مقرراتی وضع بکنیم که نسبت به بعضی از آنها بکنوع امتیاز خاص را قائل بشویم نسبت به اینها حق قائل بشویم (روحانی - بنده همین پیشنهاد را کرده‌ام ایحال این لایحه تیمسار کاتوزیان همانطور که آقای دکتر الموتی بیان فرمودند لایحه‌ای است که به همین است که خود جنابعالی و وزارت جنگ این لایحه را پس بگیرند و پس گرفتن این لایحه در واقع منطقی با این روش و سلیقه مجلس شورای ملی که واقفان مقررات اداری در سازمانهای مختلف است (رضوی - فرمودید نظر مجلس شورای ملی است) جنابعالی بعد فرمودید اینجا استدلال بفرمائید، دفاع بفرمائید (رضوی - عرض کردم غیر دفاع نیست شما نظر خودتان را بفرمائید) همین در اختیار شما است من چنین استنباط میکنم تمام بفرمائید اینطور نیست و رأی مجلس شورای ملی صحیح خواهد کرد جنابعالی هم تشریف میآوردید دفاع بفرمائید این ترس بود در اختیار جنابعالی هم هست من بگویم که آقایان همانها جنگ هستند چنین نیست؟

(رضوی - خیر اینطور نیست) بسیار خوب تشریف میآوردید مذاکره میشود و رأی گرفته میشود و این لایحه به این کیفیت نه با اصول کلی و نه با قواعد کلی تطبیق میکند و نه عدالت اداری و اصل انقلاب اداری و بجهاتی که عرض کردم و بخصوص نکته اساسی که آقای دکتر الموتی به آن اشاره کردند این سبب خواهد شد توسلهای جدیدی شروع شود مطمئناً سبب خواهد شد دیگر سازمانهای اداری هم چنین تقاضاهایی خواهند داشت من نمیدانم اگر بیک چنین لایحه‌ای را تصویب بکنیم فردا وزارت دارائی اگر چنین لایحه‌ای بیاورد و بگوید اجازه بدهید که از کارمندان باز نشسته خودم برای امور خودم استفاده بکنم و بآنها حق الزحمه بدهم ما چطور با چنین لایحه‌ای میتوانیم مخالفت بکنیم؟ چطور چنین چیزی خواهد بود اگر وزارت دادگستری چنین لایحه‌ای بیاورد و اگر وزارت کار و امور اجتماعی چنین لایحه‌ای بیاورد و همه سازمانهای دولتی چنین لایحه‌ای بیاورند ما با چه منطق و استدلالی در برابر آن میتوانیم مقابله بکنیم و نپذیریم (مهندس ارفع - آنها را هم تصویب میکنیم) (خنده نمایندگان) بلكه مگر آنکه همانطور که میفرمائید آنها را هم تصویب کنیم و ملاحظه میفرمائید که چه تالی فاسدی خواهد داشت استعفا این است من این استعفا را میکنم گروه پارلمان بان برانست این استعفا را دارد که این لایحه را پس بگیرند و اگر مسائلی از این قبیل هست يك بررسی کلی صورت بگیرد و بصورت قواعد و ضوابط کلی که ناظر به تمامی کارمندان دولت باشد و از جهات مختلف بررسی شده باشد به مجلس شورای ملی تقدیم بشود (احسن، آفرین).

رئیس - تیمسار سیمید کاتوزیان بفرمائید.

سیمید کاتوزیان (معاون وزارت جنگ) - با اجازه مقام ریاست اول بنده يك فرقی که بین افسران و درجه داران باز نشسته ارتش و کارمندان باز نشسته وزارتخانه‌های کشوری است بعرض برسانم فرق یک نفر افسر باز نشسته با يك کارمند باز نشسته این است که يك کارمند باز نشسته اگر در رده قضات باشد تا سن ۶۵ الی ۷۰ میتواند خدمت کند اگر کارمند وزارتخانه عادی باشد بیش از ۶۰ سال

سن دارد ولی در ارتش مقررات عبارت از این است که يك مبدائی داریم يك پيامزمانی داریم يك مجلهای سازمانی داریم وقتی که بان مقام وبان محل رسیدیم مگر آنچه در محل امیری و سر لشکری میتوانیم داشته باشیم؛ يك عده در حدود يك رقم قابل ملاحظه ای سر هنگ میآیند بیای محل سرتیپی میرسد آیا ارتش برایش مقدور است که تمام این سر هنگها را سرتیب بکنند؟ آیا تمام سرتیپهایی که مدت خدمت سرتیپی خود را میگذرانند ارتش میتواند تمام اینها را سر لشکر بکند؟ این اشکالات و مقدمات سازمانی است الآن در همین مجلس نيمسار سرتیب حکیمیان میدانید چندساله باز نشده شدند؟ ۲۶ ساله جناب سر هنگ معصومی معاون وزارت کشاورزی که تا چند دقیقه پیش اینجا شريف داشتند ۲۳ سالگی باز نشده شدند پس این فرق هست بین افسر باز نشده و کارمند باز نشده (مهندس ارفع - چرا در این سن باز نشده شدند؟) الآن عرض میکنم در نتیجه محدودیتهای سازمانی که هست عرض کردم که يك تعداد سر هنگ من باب مثال هزار سر هنگ موعود ترفیعیان است ارتش چه تعدادی میتواند سرتیب داشته باشد چقدر میتواند سرتیب داشته باشد؟ تمام مقامهای سرتیپی و سر لشکری و سپهبدی و ارتشیدی در ارتش در حدود ۲۰۰ محل است ما اینهمه سر هنگ و سرتیب که میآیند از درجات پائین که نمیتوانیم همه را بدرجات بالا برسانیم درجات ارتش ما ندم مخروطی است که بالایش کوچک است تعدادش کم است هر چه میآید پائین تعداد زیادتر میشود اگر تمام اینها این که دارای درجات پائین هستند نیایند بالا یعنی بعکس بشود این تعادل بهم میخورد لازم است این است که سازمان ارتش بصورت مخروطی باشد که در رأس تعداد کم و هر چه پائینتر میآید تعداد زیادتر میشود با این محدودیتهای سازمانی ما نمیتوانیم تمام آنها را درجه بدیم بدرجه بالاتر مفتخرشان بکنیم بعلاوه پیشرفت علم و صنعت ایجاد میکند که اسلحه و وسایل هر روز تغییر بکنند اشخاصی که باید عهده دار تصدی این مقامها بشوند لازم است این است که آن اشخاص و آن دورهها را دیده باشند الآن ما افسرانیکه داریم اکثر دانشگاه جنگ و او دیده اند دانشگاههای خارج را دیده اند باز برای

انتصاب بعضی مشاغل بمعلومات اینها اکتفا میکنیم ما يك عده ای را میآویزیم و دوره ای جدید میگذاریم که اینها ببینند تا بشوند فرماندهی را عهده دار بشوند افسران را با افسران سابق این فرق را دارند که حداقل اینها دانشمند هستند ما افسری که دانشکده ندیده باشد اصلاً ما را الآن در کادرمان نداریم چندی پیش لایحه ای تصویب کردیم که درجه دارانیکه میگیریم درجه دار دیپلوماست یعنی فرق دارد درجه دار در سابق اصلاً سواد نداشتند حاکمی که ما در سابق میگیریم تحصیلات آنها در حدود دانشگاهی بود که آموزشگاه گروهانی بود الآن وسایلک در ارتش هست و همان درجه دار باید بداند از لحاظ علمی یعنی باید لااقل دیپلوما باشد بعضی مشاغل داریم در قسمت ژاندارما اینها باید بمعلوماتشان بالاتر از دیپلوم باشد چون نمیتوانیم این درجه دارها را بالاتر برسانیم بدرجه افسری نال عالم ملاحظه فرمودید که برای آنها حق فنی پیشنهاد کردیم در سطح درجه داری بگذاریم استفاده کنند بر این اوضاع و احوالیکه عرض کردم افسر باز نشده يك کی نیست که از کار افتاده باشد و قادر بکار نباشد و با جنا باشد افسری است که بحدوده جوانیش میباشد افسری است که باید درجه بگیرد افسری است که در مقام خدمت میکند میتواند استفاده بدهد ولی بسبب محدودیت سازمانی ارتش نمیتواند آنها درجه بدهد و اینها را در سازمان نگذارد عرض کردم خدمتتان ما مثل سایر وزارتخانه ها سرتیب تمام افسرانیکه رسیدند بسرتیپی نمیتوانیم آنها سرتیب کنیم تمام اینها اشکالات و محدودیت سازمانی است ما اینها تعدادشان محدود است يك سر هنگ نسبتاً کم است در مقام سر هنگ دومی خدمت کند ولی در وزارتخانه ها دیده آید که يك رتبه نه ممکن است اندک آنور پس سرتیب ولی در ارتش این امر محال است که ما افسری داشته باشیم که شغلی برایش نداشته باشیم و بدون شغل سازمانی رفیع بگیرند و بیایند بالا ولی از طرف دیگر سازمانی داریم بنام نیروی یابرداری و يك سازمان دیگر که در وزارت کشور داریم بنام نیروی دفاع غیر نظامی سازمانی را دو سازمان این است که اداره کنندگان آن هم ارتش باشند و آن سازمانها ما بلند و میخوانند که هم

خدمت به آنها بدهند ولی با این اشکالات که عرض کردم افسر حاضر بخدمت نداریم دست کم ممتوسل میشویم به افسران باز نشده و با يك مشاغل دیگری هست در کشور که آنگاه میکنند از وجود يك اشخاصی که انضباط و پشت کار داشته باشند با آموزش نظامی را دیده باشند مثلاً برای انتظامات کارخانهها استفاده بشود مثلاً تعدادی افسر در حدود هفت هشت نفر در کمرکات جنوب داریم در بندر لنگه در چاه بهار داریم اینها در اختیار وزارت دارائی هستند که سمت بازرسی خدمت میکنند يك عده افسر باز نشده در اوقاف داریم که با سمت مدیر کلی اوقاف دارند خدمت میکنند نمایندگان محترم در مراکز حوزه های دینی که تشریف میبرند میبینند پس فرق است بین افسر باز نشده و يك کارمند باز نشده و از طرفی در وضع موجود ما ۹۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی این اجازه را به ارتش داده است ماده ۹۶ میگوید « صاحبان حقوق بازنشستگی یا وظیفه بازنشستگی چنانچه در ادارات کشوری و یا مؤسسات و نگاهبانیها مستقیم یا غیر مستقیم و درجه داری اداره میشود بخدمت اعم از رسمی یا غیر رسمی پذیرفته شوند در تمام مدت تصدی شغل جدید فقط از حقوق استفاده خواهند کرد و مدت خدمت مذکور در سابقین خدمت نظامی منظور نشده و موجب تجدید حقوق بازنشستگی مقرر آنان نخواهد گردید » این قانون را داریم (بانو تریبت - وقتی این قانون را دیدید دیگر احتیاج به لایحه جدیدی نبود) اولاً افسری که باز نشده میشود وقتی باز نشده شد در خانه اش رفت حقوق بازنشستگی میگیرد و این دیگر حاضر نیست یعنی باید يك شغل دیگری را بیگاری بکند و برای ما بکار بکند قانون استخدام کشوری جلوی اینکار را گرفته ارتش لازم است که از وجود افسران باز نشده هم در سایر سازمانها و وزارتخانهها استفاده کند ولی قانون استخدام کشوری جلوی اینکار را گرفته است پس ما برای که عرض کردم اجاب کرد چنین لایحه ای تقدیم بشود علاوه فرمودند اگر قابل استفاده هستند چرا آنها را باز نشده میکنند بهمین دلیلی که عرض کرده بواسطه محدودیت سازمان است چون وقتی سرتیب سر کرد درجه بدیم لازم است آن است که آن سرتیب داشته باشد بکنفر سر کرد وقتی سر هنگ دوم

میشود باید در شغل سر هنگ دومی انجام وظیفه کند این مجال است که بکنفر سر کرد سر هنگ دو بشود در همان پست سر کردی باشد اولین شرط ترفیع لازم است مجال سازمانی است و مجال است چنانکه يك سر هنگی سرتیب بشود و در پست سر هنگی انجام وظیفه بکند با روش جدید هر کسی در هر شغلی که هست بشرطی که شش ماه ابراز لیاقت و شخصیت بکند و در این مقام بالاتر بنحوا حسن انجام وظیفه کند به ترفیع مفتخر میشود ولی در مورد آن قسمتی که فرمودید از این بعد توسل به این و آن زیاد میشود و شش ماه زیاد میشود لازم است بنده مقررات فعلی ارتش را بعضی آقایان برسانم الان در خود سازمان ارتش فرمانده ارتش سوم با فرمانده ارتش دوم با ارتش یکم هر کدام را که بگوئیم هیچوقت حق ندارد تقاضا کند که يك نفر بنام باقر کانونزبان را بدهید به من و او را به آن ارتش دیگر ببرد ارتش تقاضای کند از فرماندهی ارتش که من احتیاج بدهد و سپهبد و سه سر هنگ و هفت سر کرد دارم و این ارتش است که میآید بررسی میکند و تحقیق میکند که این افرادی را که میخواهد در آن پستها بگذارد چه اشخاصی واجد شرایط هستند آنکه بیشتر واجد شرایط است در آن محل که آماده میشود در مورد افسران باز نشده ای که الان به کار گمارده میشوند صد درصد همینطور است و روش فعلی ما این است و از این بیخبرم قول میدهم به آقایان که این روش ادامه پیدا کند و استحضار دارید که ارتش شاهنشاهی تحت فرماندهی عالیحضرت همايون شاهنشاه آریا مهر بزرگ ارتشتاران فرمانده اداره میشود و کوچکترین اصلاح در این موارد بشرف عرض میرسد بکنفر افسر باز نشده ای که به يك سازمانی دیگر منتقل میشود مجال است که فرض کنید وزارتخانه روی خصوصیتی که با این افسر باز نشده دارد از وزارت جنگ خواهد که فلان سر هنگ با سرتیب باز نشده را بمن بدهید بلکه تقاضا میکنم که برای این مشاغل من دو پایه سر هنگ میخواهم و این ارتش است که میآید به بررسی می کند آنها را که واجد شرایط هستند و سه درد این پست میخورند و آبروی ارتش را حفظ میکنند اینها را معرفی میکنند بشرف عرض میرسد پس از تصویب بکار گمارده میشوند اینطور نیست که افسران باز نشده یا ایشان را دراز بکنند طرف وزارت دارائی یا طرف وزارت کشور که فلان شغل

را بگیرند بایکویند فلان پول را بما بدهید مجال است پس از آنکه صورت این چنین افسران و صورت آن وزارتخانه و صورت مشاغلی که از افسران بازنشسته باید استفاده کنند تأیید و تصویب شد اینکار انجام میشود و بنده قول میدهم که این نگرانی نیست که سیل افسران بازنشسته سرازیر شود بر ای خدمت و توسل به این وزارتخانه و آن وزارتخانه واستحضار دارید که مشاغل وزارتخانه ها هم محدود است و وقتی افرادی دارای مشاغلی هستند که نمیتوانند افسر بازنشسته را سر آن شغل بگذارند آن شغل یک اداره و یک متصدی دارد و یک پست مشخص ایجاب نمیکند که آن شخص را بر دارند و جایش را بدهند بیک افسر بازنشسته پس این مشاغلی که بیک افسر بازنشسته میدهند مشاغلی است که متناسب با اوضاع و احوالی است پس جای هیچ نگرانی نیست و همیشه این روشی که بنده عرض نمایم گمان محترم رساندم رعایت میشود.

مهندس ارفع - تیمسار کاتوزیان فرمودید وزارتخانه ها از وزارت جنگ تقاضا میکنند در صورتیکه آنها برای خودشان تشکیلاتی دارند.

تیمسار کاتوزیان - بله الان روش این است که هر افسر بازنشسته ای را هر وزارتخانه ای میخواهد از وزارت جنگ تقاضا میکند عرض کردم روش استثنائی را بگذارید کنار که یک در هزار باقر کاتوزیان را بخواهند و به آنها بدهند اصل این است که این وزارتخانه ها میگویند ما برای فلان شغل برای فلان مأموریت برای انتظامات فلانجا اینقدر افسر میخواهیم با این درجات و ارتش می آید بررسی میکند از روزی که ستوان دوم بوده تا به امروز که هیچ نقطه ضعفی نداشته باشد که خدای نکرده برود و آبروی جامعه را ببرد پس این اشخاصی که کار به آنها مراجعه میشود کاملاً بررسی شده است کاملاً اطراف و جوانب کار بررسی میشود و به این شکل نیست که فلان وزارتخانه که با باقر کاتوزیان یک حسن مناسبات با قوم خویشی دارد دست مرا بگیرد و ببرد بهیچوجه چنین نیست اطمینان میدهم روش انتخاب افسر بازنشسته همین بود که عرض آقایان محترم رسید.

رئیس - خانم تربیت فرمایشی داشتید بفرمائید

بانو تربیت - بنده از فرمایشات تیمسار جناب استنباط کردم که اساساً در سایر سازمانها هم مشاغلای مطلب هست که هیچ وقت سازمانهای مادر است به اندازه احتیاجات مانیت یا اشخاص زیادند یا کم بنده نظر این است که وقتی چنین پیش آمدهائی میشود باید این تیم را گرفت که اول سازمان را درست کرد یعنی اگر اوقات درجات تیمسار عزیز به آن درجه ای که زیاد از حد است میرسد شما از اول بنشینید فاصله بین سرگردانها سرتیپ شدن را ده سال کنید با فلان سرتیپ با یک نفر فوق العاده سر لشکر شود و با یک امتیاز خیلی فوآله سپهبد شود و الا اگر این سازمان با این ترتیب باشد خواهد دید که دچار اشکال خواهد شد و بنده فکر میکنم بیایم نیست این علاج صحیحی نیست که بعد از این هر چه عثمان زیاد شود بتوان استفاده به تمام سازمانها بخش بود همانطور که همکاران عزیزمان فرمودند ما اطفال را گرفتیم و کفتم این تمیضات از بین برود اگر یک نفر بازنشسته حق داشته باشد که بهر سازمان یا اداره ای برود آنوقت بطریق اولی همه این جزا خواهند داشت خدا شاهد است خودم هم ۴۶ سال داشتم که بازنشسته شدم (خنده نمایندگان) البته از اهل کنگر شروع کرده بودم الان هم اینجا هستم که مبین آن نیرو را هم داشته ام پس اغشال بنده در سایر سازمانها و سایر ادارات خیلی هستند کسانی هستند که واقفاً ثابت است من این پیشنهاد را میکنم عوض این لایحه لفظاً لایحه دیگری بیابارید برای اینکه درجات به این مرتبه نرود و مطابق سازمان وزارت جنگ باشد (احتمالاً)

رئیس - آقای دکتر میر عیلا فرمایشی دارید بفرمائید.

دکتر میر عیلا - بنده میخواستم از تیمسار کاتوزیان وزارت جنگ سؤال کنم افسرانیکه الان در ارتش و سایر ادارات هستند اضافه حقوق میگیرند یا خیر.

سرتیپ حکیمیان (مخبر کمیسیون نظام) - فرمودند بنده ملتفت نشدم؟

رئیس - ایشان سؤال کردند افسرانیکه در سایر سازمانهای دیگر خدمت میکنند اضافه حقوق میگیرند یا خیر؟

سپهبد کاتوزیان (معاون وزارت جنگ) - الان افسرانیکه در نیروی پایداری با دفاع غیر نظامی با اوقاف با سایر جاها کار میکنند یک مبلغی بنام حق الزحمه یا پادش با بنام حق ایاب و ذهاب به آنها پرداخت میشود همان شکل که عرض کردم ماده ۹۶ موجود وزارت جنگ این اجازه را داده است و قانون استخدام کشوری که تصویب شد بقدری جلوی این کار را گرفت بنابر این بعد مبرکد که تغییر در ماده ۹۶ بدیم.

عده ای از نمایندگان - پس بگیرید.

رئیس - بنده میخواستم پیشنهاد بکنم در صورتیکه همکاران موافق باشند لایحه بر گردد کمیسیون تا مطالعه بیشتری شود (صحیح است) بنابر این رأی میگیریم به اینکه لایحه بکمیسیون بر گردد خانها و آقایانیکه موافقند که لایحه برود به کمیسیون تا مطالعه بیشتری شود خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد لایحه برای مطالعه بیشتر بکمیسیون فرستاده میشود.

۱۲ - قرائت گزارش کمیسیون رسیدگی به سؤالات راجع به سؤال آقای دکتر فریور در مورد نوتون و غله در آذربایجان و کردستان و خانه یافتن موضوع سؤال ایشان

رئیس - گزارش کمیسیون رسیدگی به سؤالات فرستاده میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

سؤال آقای دکتر فریور در مورد نوتون و غله در

آذربایجان غربی و کردستان که طبق تصمیم متخذه جلسه سه شنبه هفتم آذرماه ۱۳۴۶ مجلس شورای ملی بکمیسیون رسیدگی بسؤالات ارجاع شده بود. در جلسه چهارشنبه ۲۵ بهمن ماه ۱۳۴۶ کمیسیون رسیدگی بسؤالات با حضور آقای رهبری معاون وزارت تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی و آقای مهندس لطیفی معاون مؤسسه دخانیات مورد رسیدگی قرار گرفت. کمیسیون با توجه به اظهارات آقای دکتر فریور و توضیحات نمایندگان دولت در مورد کشت نوتون در منطقه آذربایجان غربی توصیه نمود که اراضی زیر کشت برای نوتون در آذربایجان غربی مانند سال گذشته ۳۸۵۰ هکتار باشد. ضمناً در مورد بدهی کشاورزان آن منطقه به بانک کشاورزی و مؤسسه دخانیات دولت نسبت بکشاورزانیکه اراضی زیر کشت نوتون آنان کسر شده مساعدت نماید که اقساط بدهی آنها تمدید شود. توصیه کمیسیون مورد موافقت نمایندگان دولت قرار گرفت و بدین نحو سؤال آقای دکتر فریور خانها به یافتن تلقی گردید. مراتب جهت استحضار مقام ریاست گزارش میگردد.

رئیس کمیسیون رسیدگی بسؤالات - جهاشاهی

۱۴ - تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - چون فعلاً مطلب دیگری در دستور نداریم با اجازه خانها و آقایان جلسه امروز را ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز سه شنبه خواهد بود. دستور جلسه بعداً با اطلاع خانها و آقایان نمایندگان خواهد رسید. (ساعت ده و چهل و پنج دقیقه صبح جلسه ختم گردید)

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبدالله ریاضی